

"ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו" בל"ק בלע"ם אותיות בב"ל עמל"ק שני ראשי הקליפות המתבטלים בהמלכת הקב"ה בבחינת מל"ך מ'וה ל'ב כ'בד

**מאמר נורא בזוהר הקדוש: הקב"ה מבקש מאתנו "עמי זכר נא מה יעץ בלק"
כי רק בזכות זה מקשיב הקב"ה לתחינתנו להוציאנו מן הגלות**

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה שאנו קוראים בתורה פרשת בלק, דבר בעתו מה טוב להעלות על שלחן מלכים מאמר נורא ואיום בזוהר הקדוש (פרשת בחוקותי קיב). שראוי לפרסם בכל תפוצות ישראל, על בקשתו הברורה של הקב"ה מישראל על ידי הנביא מיכה שאנו מזכירים בהפסרת השבוע (מיכה ו-ה): "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל למען דעת צדקות ה'".

מגלה לנו הזוהר הקדוש פלא גדול, כי הסיבה שאנו צועקים ובוכים בכל יום לפני הקב"ה על הגלות ואינו משגיח בנו, היא משום שאין אנו ממלאים את בקשתו "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב", והנה המאמר במלוא חריפותו בתרגום ללשון הקודש:

"אמר רבי יוסי, אמר להם הקב"ה לישראל זכור נא [מה יעץ בלק מלך מואב], ווי שאנחנו צועקים בכל יום, ואנו גועים ובוכים (איכה ה-א) זכור ה' מה היה לנו, (תהלים קלז-ז) זכור ה' לבני אדום, ואין הקב"ה רוצה להשגיח עלינו, [והטעם לכך כי] הקב"ה אמר לנו בבקשה זכור נא [מה יעץ בלק מלך מואב], אין נא אלא לשון בקשה, ואנו לא משגיחים בו, כמו כן אנו צועקים, זכור ה' מה היה לנו, זכור ה' לבני אדום, (שם עד-ב) זכור עדתך קנית קדם, (שם קד-ד) זכרני ה' ברצון עמך, ואין הקב"ה רוצה להשגיח עלינו".

והנה מלשון הכתוב "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל למען דעת צדקות ה'", מבואר שאנו צריכים לזכור לא רק מה יעץ בלק מלך מואב לבלעם, אלא גם "למען דעת צדקות ה'", ודרשו על כך בגמרא (עבודה זרה ד:):

"אמר רבי אלעזר, אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל, עמי ראו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי עליכם כל אותן הימים, שאם כעסתי עליכם לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט, והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק (במדבר כג-ח) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה', וכמה זעמו רגע... רגע כמימריה [כשיעור הזמן שאדם אומר ג' אותיות "רגע"], ומגן דרגע הוה ריתחיה, דכתיב (תהלים ל-ל) כי רגע באפו חיים ברצונו, ואיבעית אימא מהכא (ישעיה כו-כ) חבי כמעט רגע עד יעבור זעם".

ובכן הבה נמלא אחר בקשתו של הקב"ה: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב", להתבונן במה שיעץ לבלעם כנגד ישראל, וכן להתבונן במה שאמר "למען דעת צדקות ה'", שבכל אותם הימים לא זעם הקב"ה אפילו באותו רגע, וכפי שהקב"ה מתבטא: "שאם כעסתי לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט".

ביאור הגר"א: בבל הוא "רישא דדהבא" עמלק הוא "ראשית גוים עמלק"

פתח דברינו יאיר להתבונן בקשר שבין שני הרשעים, בלק מלך מואב ובלעם בן בעור, שהתחברו יחד כדי להילחם מלחמת חורמה רוחנית כנגד ישראל לקללם, אלא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו הפר עצתם וקלקל מחשבתם, על ידי שכפה על בלעם בעל כורחו לברך את ישראל, וצריך ביאור מה ראה בלק מלך מואב על ככה לצאת למלחמה כנגד ישראל דוקא על ידי בלעם.

והנה מצינו על כך ביאור נשגב מהגה"ק רבי אליהו מוויילנא הגר"א זי"ע ב"אדרת אליהו" בפרשתנו (במדבר כב-א), על פי מה שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת בראשית כה.) כי בל"ק בלע"ם הם

אותיות בב"ל עמל"ק, לפי זה מבאר הגר"א הטעם שנתחברו ב' כוחות של קליפות בבל ועמלק להילחם כנגד ישראל, כי הם ראשי הקליפות, ובלשון קדשו: "עמלק (במדבר כד-כ) ראשית גוים עמלק, ובבל ראשית ארצות, וכמו שכתוב (בראשית י-ו) ותהי ראשית ממלכתו בבל, ונקראת (דניאל ב-לח) רישא דדהבא, בלע"ם בל"ק הוא בב"ל עמל"ק".

נמצינו למדים מדבריו הקדושים יסוד גדול בביאור דברי הזוהר הקדוש, על הקשר בין בלק ובלעם שהם קליפת בבל וקליפת עמלק שנתחברו יחד כדי להילחם כנגד ישראל, כי שניהם הם בבחינת ראשי הקליפה, כי על עמלק נאמר בפרשתנו "ראשית גוים עמלק", וכן בבל היא ראש הקליפה, כמו שפטר דניאל לנבוכדנצר מלך בבל שראה בחלום צלם עם ראש של זהב,

ואמר לו (דניאל ב-לח): "אתה הוא ראשה די דהבא" - אתה הוא ראש של זהב.

וזהו שכתוב על נמרוד מלך בבל שמרד בה' בדור הפלגה "ותהי ראשית ממלכתו בבל". הרי מבואר כי בבל היא "ראשית ממלכתו" בבחינת ראש הקליפה. לכן נתחברו בלק ובלעם יחד, כי בכח שמותם בל"ק בלע"ם שהם אותיות בב"ל עמל"ק, ששניהם בבחינת ראש הקליפה, יצאו להילחם כנגד ישראל שהם ראש הקדושה.

לפי זה נשכיל להבין מה שמבואר בזוהר חדש (פרשתנו דף נד טור ד): "לא הוו יומין מן יומא דאתברי עלמא, דאצטריך הכי למהוי קודשא בריך הוא בהדיהו דישראל, כההוא זימנא דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישראל מעלמא". פירוש, לא היו ימים מיום שנברא העולם, שהוצרך הקב"ה

זוהר הקדוש: "בלעם ובלק מסטרא דעמלק הוו
טול ע"ם מן בלע"ם, ל"ק מן בל"ק [אותיות עמלק], אשתאר בב"ל"

הגר"א מווילנא: קליפת כבל היא בבחינת רישא דדהבא
וכן קליפת עמלק היא "ראשית גוים עמלק"

תוספות: בלעם הרשע רצה לקלל את ישראל "כלם"
והקב"ה הפך זאת לצירוף מל"ך "ותרועת מלך בוי"

הרה"ק מרוז'ין זי"ע: בלעם ביקש לקלל את ישראל כל"ם
נוטריקון כ'בד ל'ב מ'וח שיפעלו מלמטה למעלה

שהיתה במחשבת המוח כפי רצונו שהסכים המוח
במחשבתו, נמצא שכולם מתאחדים באחדות
גמור, הנפש מקבל מרוח שהוא בלב שהוא הרצון,
והרצון אינו עושה אלא כפי הסכמת המחשבה
שבמוח, וכפי ההסכמה שבמוח הם פועלים."

"שום תשים עליך מלך"
להמליך את הקב"ה בבחינת מ'וח ל'ב כ'בד

והנה תכלית עבודת האדם היא לעבוד את ה'
מלמעלה למטה בבחינת מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד,
הן בסור מרע, כי לפני כל מעשה שירצה אדם
לעשות, צריך שישקול קודם במאזני השכל מקום
משכן הנשמה שבמוח, אם נכון לעשות דבר זה על
פי משפטי התורה או לא, ואחרי ששקל במאזני
שכלו והגיע למסקנה שאין נכון לעשות מעשה זה,
אז הוא צריך להשליט את השכל שבמוח על הרצון
שבלב מקום משכן הרוח, שלא ירצה לעשות
מעשה זה, ואחר כך צריך הלב להשפיע על הנפש
שבכבד להימנע מלעשות מעשה זה.

וכן בעשה טוב, אם שפט במאזני השכל מקום
משכן הנשמה שבמוח, שמצוה לעשות מעשה זה
על פי משפטי התורה, צריך שיגביר את השכל
שבמוח על הרצון שהוא הרוח שבלב, שיתעורר
ברצונו לעשות מעשה טוב זה, ואחר כך ישפיע
הרצון שבלב על הכבד משכן הנפש, שיוציא את
המחשבה שבמוח והרצון שבלב מהכח אל הפועל,
וכל מי שנוהג כן לשפוט כל דבר בבחינת מל"ך
שהוא מ'וח ל'ב כ'בד, הרי הוא עבד נאמן לאלקיו
להמליך אותו בתואר מל"ך.

אולם בלעם הרשע רצה לקלל את ישראל
"כלם", שיהפכו את הסדר לפעול את כל פעולתם
מלמטה למעלה בבחינת כל"ם ראשי תיבות
כ'בד ל'ב מ'וח, דהיינו שהנפש הבהמית שבכבד
המתאוה לכל הבלי העולם הזה, תשפיע על הרצון
שבלב שירצה בכל התאוות, ואחר כך ישלוט הלב
על המוח לחשוב ולחפש דרכים איך למלא את

בלשון קדשם: "ויש לומר היה אומר כלם, והקב"ה
הפכו ואמר מלך, כדכתיב ותרועת מלך בוי".

וביאר הרה"ק מרוז'ין זי"ע בדרך עבודה, מהו
הענין שביקש בלעם לקלל את ישראל כלם והקב"ה
הפך זאת לאותיות מל"ך, ונרחיב קצת בביאור
דבריו הקדושים, על פי מה שגילה רבינו האריז"ל
(ע"ח שער כ"ה) כי הנשמה שבאדם מתחלקת לשלשה
חלקים נפש, רוח, נשמה, משכן הנשמה הוא במוח
שבראש, משכן הרוח הוא בלב, משכן הנפש הוא
בכבד שמנקה את הדם הזורם בכל הגוף להחיותו,
כמו שכתוב (דברים יב-כג): "כי הדם הוא הנפש".

והביאור בזה כמו שכתב בשל"ה הקדוש
(תולדות אדם - בית ישראל אות כא), כי הנשמה שבמוח
היא מקור המחשבה, הרוח שבלב הוא מקור
הרצון, והנפש שבכבד הוא מקור המעשה, הנה
הדברים בלשון קדשו:

"מדריגת נפש רוח ונשמה משנכנס בגוף, מוח
לב כבד אשר סימנם מל"ך, חלק הנפש היא בכבד,
שהוא הכח החיוני כח הטבעי, שבו כח הזן וכח
המושך ההזנה לכל האיברים... חלק הרוח הוא בלב
שהוא הרצון, והוא המנהיג כל כוחותיו לפי רצונו...
וזן ומכלכל לכל האיברים לכל אחד ואחד כפי
הראוי לו. חלק הנשמה היא במוח, והיא המחשבה
השכלית המולכת בכולם.

ולהבינך זה הנה תדע, כי קודם שירצה הרצון
שבלב לעשות איזה דבר שירצה לעשותו, עולה
במחשבה שבמוח שמחשב מה לעשות, ואחר
שהסכים במחשבה שבמוח מה לעשות, אז תתלבש
המחשבה שבמוח ברצון שבלב, וגומר מחשבתו
על ידי רצון הלב שהוא הרוח. ומפני זה הטעם
נקרא זה הכח שבלב רוח, כי רוח פירושו רצון,
כענין (יחזקאל א-יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת
ילכו [ופירש רש"י: "הרוח, הרצון ללכת"].

והרוח שבלב מתלבש בכוחותיו שמתפשטים
מנפש שבכבד ועושה על ידם, וגומר הפעולה

להיות עם ישראל, כאותו הזמן שרצה בלעם
לכלות שונאי ישראל מן העולם. ולפי האמור
הביאור בזה, כי נתחברו יחד שני ראשי הקליפות
בבל ועמלק, והרי זה כאילו כל כוחות הקליפות
נתקבצו יחד להילחם כנגד ישראל.

ויש להעיר כי מה שכתב הגר"א שגלות בבל
היא בבחינת ראש, כן מבואר ב"לקוטי תורה"
לרבינו האריז"ל (פרשת כי תצא), שמבאר שם כי ד'
גלויות בבל, מדי, יון, אדום, הן קומה שלימה של
הקליפה, וגלות בבל שהיא הראשונה היא כנגד
הראש, ובלשון קדשו: "והנה גלות בבל הוא נגד
הראש, לכן נאמר אנת הוא רישא דדהבא, מדי
ופרס הוא נגד הזרועות שהם שתיים, יון נגד הגוף
שהוא אחד, ואדום וישמעאל נגד הירכים שהם
שתיים וארוכים".

יומתק לבאר בזה מה שכתב הגה"ק רבי צדוק
הכהן זי"ע ב"פרי צדיק" (פרשת שמות אות י'): "שכל
הגלויות בכלל גלות בבל". לפי האמור נראה שלמד כן
מדברי האריז"ל הנ"ל, כי גלות בבל היא בבחינת ראש
הקליפה שכולל את כל הגוף, שהרי כל הפעולות של
הגוף שורשן מהמוח שבראש, ששולח את רצונו לכל
איברי הגוף, על פיו יצאו ועל פיו יבואו.

ויש לומר כי מטעם זה כשנתאספו דור הפלגה
בבבל למרוד בה' פתחו ואמרו (בראשית יא-ד): "הבה
נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים" - "וראשו"
דייקא, כי ביקשו להגביר את ראש הקליפה שהוא
בבחינת "רישא דדהבא". ולפי מה שכתב הגר"א כי
גם עמלק הוא ראש הקליפה: "ראשית גוים עמלק",
יש לומר כי זהו שאמר משה רבינו שהוא "ראש"
בני ישראל במלחמת עמלק (שמות יז-ט): "מחר אנכי
נצב על 'ראש' הגבעה" של הקדושה, כדי להכניע
את עמלק "ראש" הקליפה.

ביאור נפלא של הרה"ק מרוז'ין זי"ע
על מה שהפך הקב"ה צירוף כל"ם לצירוף מל"ך

רחש לבי דבר טוב לבאר הקשר בין שני
הרשעים בל"ק בלע"ם שהם אותיות בב"ל עמל"ק,
שני ראשי הקליפות שהתחברו יחד להילחם כנגד
ישראל, על פי הידוע בעולם התורה רעיון נשגב של
הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע, על אחת מהברכות
שכפה הקב"ה על בלעם לברך את ישראל בפרשתנו
(כג-כא): "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל
ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בוי".

וביאר בתוספות (ע"ז ד: ד"ה רגע) ביאור הברכה
"ותרועת מלך בוי", על פי מה ששינוי בגמרא (שם) כי
בלעם הרשע רצה לקלל את ישראל ברגע שהקב"ה
זועם בכל יום, והקשו התוספות לפי המבואר שם
שהקב"ה זועם "רגע כמימריה", כשיעור הזמן
שאדם אומר ג' אותיות "רגע", אם כן מה היה יכול
בלעם לקלל את ישראל בזמן קצר כל כך. ותירצו

כל"ם - כ'בד ל'ב מ'זח מלמטה למעלה, על פי המבואר בספרים הקדושים כי תכלית הבריאה היא שיקרא הקב"ה בתואר מלך על כל העולם, כי אין מלך בלא עם, כמו שכתב בעל ה"תניא" ב"שער היחוד והאמונה" (פרק ז'): "הנה הוא ידוע לכל כי תכלית בריאת העולם הוא שבביל התגלות מלכותו יתברך, דאין מלך בלא עם".

וכבר כתב כן רבינו בחיי בפרשת וישב (בראשית ח-ז): "אנו אומרים בראש השנה שבו נברא העולם, המלך הקדוש והמלך המשפט, לפי שהיום הוא הוא תחלת מעשיו, שאין מלך בלא עם". וזהו ששנינו בגמרא (ר"ה לד.): "בשישי היו אומרים (תהלים צג-א) ה' מלך גאות לבש, על שם שגמר מלאכתו ומלך עליהם".

אמנם המקור הראשון לדבר זה הוא מפרקי דרבי אליעזר (פרק ג), כי התורה הקדושה היא זו שיעצה להקב"ה שיברא את העולם כדי שיקרא בתואר מלך:

"עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמך הגדול בלבד, ועלה במחשבה לברוא את העולם... מיד נתייעץ הקב"ה בתורה ששמה תושיה לברוא את העולם, השיבה לו ואמרה רבון העולמים אם אין צבא ואין מחנה למלך, על מה הוא מולך, ואם אין עם מקלסין למלך, אי זה הוא כבודו של מלך, שמע אדון העולם וערב לו. אמרה תורה, בי נתייעץ הקב"ה לברוא את העולם, שנאמר (משלי ח-יד) לי עצה ותושיה... מכאן אמרו חכמים, כל מלכות שאין לה יועצים אין מלכותה מלכות".

זכות התורה שהיא מזון לנשמה שבמוח הנשמה שולטת על הרוח שבלב והנפש שבכבד

ונראה לבאר הטעם שסיבב הקב"ה שהוא מקור החכמה, לקחת עצה מהתורה לברוא את העולם כדי שיקרא מלך, על פי מאמר הגמרא (קידושין ז), שאמר הקב"ה לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו". ויש לומר הביאור בזה על פי המבואר בגמרא (חגיגה יד.) כי התורה נקראת לחם, כמו שכתוב (משלי ט-ה): "לכו לחמו בלחמי".

וביאר בעל התניא ב"לקוטי אמרים" (פרק ה) הכוונה בזה, כי כמו כשאדם אוכל לחם נכנס הלחם בתוך הגוף, והחיות של הלחם נעשית חלק בלתי נפרד מבשרו ודמו, כן כשאדם מתייגע בשכל שבמוחו כדי להבין את התורה, השכל שבמוח מקיף בתוכו את הבנת והשגת התורה, ועל ידי זה נעשית התורה מזון פנימי אל המוח שבראש, הנה הדברים בלשון קדשו:

"הנה כל שכל כשמשכיל ומשיג בשכלו איזה מושכל, הרי השכל תופס את המושכל ומקיפו

הקב"ה הפך קללת בלעם כל"ם לאותיות מל"ך נוטריקון מ'זח ל'ב כ'בד שיפעלו מלמעלה למטה

אריז"ל: האדם כולל בתוכו נפש רוח ונשמה, משכן הנפש בכבד, משכן הרוח בלב, משכן הנשמה במוח

על ידי עסק התורה מאירה התורה לנשמה במוח, ומשם היא מאירה לרוח שבלב ולנפש שבכבד

הקב"ה אומר: "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין" כי התורה מאירה את המוח לשלוט על הלב ועל הכבד

שהעיד הקב"ה (בראשית ח-כא): "כי יצר לב האדם רע מנעוריו". ותכלית העבודה של איש ישראל היא להמליך את הנשמה שבמוח על היצר שבלב, והנה מעט מדברי בעל ה"תניא" בלשון קדשו:

"וזה כלל גדול בעבודת ה' לבינונים, העיקר הוא למשול ולשלוט על הטבע שבחלל השמאלי, על ידי אור ה' המאיר לנפש האלקית שבמוח, ולשלוט על הלב, כשמתבונן במוחו בגדולת אין סוף ברוך הוא, להוליד מבינתו רוח דעת ויראת ה' במוחו, להיות סוד מרע דאורייתא ודרבנן, ואפילו איסור קל של דבריהם חס ושלוש, ואהבת ה' בלבו בחלל הימני בחשיקה וחפיצה, לדבקה בו בקיום המצוות דאורייתא ודרבנן ותלמוד תורה שנקנה כולן".

ויש לומר בזה רמז נאה, כי בכל מעשה שיעשה האדם יזכור תמיד ראשי התיבות של מעש"ה שהוא מ'זח ש'ליט ע'ל ה'לב. הרי לנו דברים ברורים בדברי בעל ה"תניא", כי משכן הנפש האלקית שהיא הנשמה הוא במוח שבראש, ומשם היא מאירה לחלל הימני של הלב, שיוכל האדם להתגבר על היצר הרע שבחלל השמאלי שבלב.

אמנם כאשר נצרך מה שלמדנו מדברי השל"ה הקדוש והרה"ק מרוזין זי"ע, נשכיל להבין כי תכלית שליטת המוח על הלב היא, כדי שהלב ישלוט אחר כך על הכבד, להוציא את הרצון שבלב מהכח אל הפועל בבחינת מל"ך נוטריקון מ'זח ל'ב כ'בד, דהיינו שהנשמה שבמוח מקור המחשבה תשלוט על הרוח שבלב מקור הרצון, כדי שהרצון שבלב ישלוט על הנפש שבכבד מקור המעשה, ועל ידי זה יוכל לעבוד את ה' בתכלית השלימות במחשבה רצון ומעשה, והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

התורה הקדושה יעצה להקב"ה לברוא את העולם כי אין מלך בלא עם

בדרך זו במסילה נעלה לבאר בדרך עבודה, איך איש ישראל זוכה לעבוד את ה' בבחינת מל"ך שהוא מ'זח ל'ב כ'בד מלמעלה למטה, ולא בבחינת

תאוות לבו, ובאופן זה שולטת הנפש הבהמית שבכבד על הרוח שבלב ועל הנשמה שבמוח.

הנה כי כן זהו ביאור דברי התוספות, שבלעם רצה לקלל את ישראל באותו רגע שהקב"ה זועם בכל יום לומר "פֶּלֶם" ראשי תיבות כ'בד ל'ב מ'זח שיפעל האדם מלמטה למעלה, "והקב"ה הפכו ואמר מלך, כדכתיב ותרועת מלך בו", שהפך הקב"ה אותיות כל"ם לאותיות מל"ך, שיעבדו ישראל את הקב"ה מלמעלה למטה בבחינת מ'זח ל'ב כ'בד, אלו תוכן דבריו הקדושים.

יומתק לרמז ענין זה בדרך עבודה במצות (דברים יז-טו) "שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלקיך בו", שצריך איש ישראל להמליך את הקב"ה בבחינת מל"ך, על ידי שיעבוד אותו בכל מעשיו מלמעלה למטה בבחינת מ'זח ל'ב כ'בד, אשר כפי המבואר הכוונה בזה שהנשמה שבמוח תשלוט על הרצון של הרוח שבלב, והרוח שבלב תשלוט על המעשה של הנפש שבכבד.

והוסיף הכתוב לומר "אשר יבחר הוי"ה אלקיך בו", כי מו"ח ל"ב בגימטריא אלהי"ם ואילו כב"ד בגימטריא הוי"ה, והעובד את ה' בג' בחינות אלו מו"ח ל"ב כב"ד מייחד ב' שמות הוי"ה אלהי"ם. וזהו גם כן רמז הכתוב בפרשתנו: "הוי"ה אלקי"ו עמו ותרועת מלך בו", פירוש, הקב"ה מייחד על ישראל ב' שמות הוי"ה אלהי"ם, על ידי שהם ממליכים את הקב"ה בבחינת מל"ך לעובדו בג' בחינת מ'זח ל'ב כ'בד.

תכלית העבודה שהנשמה שבמוח תשלוט על היצר הרע שבלב

ונראה להעיר כי כל הענין הזה מתאים להפליא עם דברי בעל ה"תניא" ב"לקוטי אמרים" (פרק יב), כי תפקידו של אדם בעולם הזה שהמוח יהיה שליט על הלב, ומבאר שם הענין לפי המבואר כי הנשמה מתלבשת במוח, אך לעומת זה בחלל השמאלי של הלב הוא מקום משכן היצר הרע, כמו

וכן עמלק שהוא ראש הקליפה בבחינת "ראשית גוים עמלק", כל חפצו ורצונו הוא לבטל מישראל עסק התורה שמאיר את המוח, כמו שכתוב בפרשת כי תצא (דברים כה-ז): "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך", וביאר ה"חידושי הרי"ם" ז"ע כפי שהביא בספר "ליקוטי הרי"ם" (שם), הכוונה בזה בלשון קדשו:

"אשר קרך בדרך וגו'. איתא במדרש (איכ"ר ב-יז) אם יאמר לך אדם יש חכמה בגוים תאמין, הדא הוא דכתיב (עובדיה א-ח) והאבדתי חכמים מאדום ותבונה מהר עשו, יש תורה בגוים אל תאמין, דכתיב (איכה ב-מ) מלכה ושריה בגוים אין תורה וכו', היינו כי חכמה היא במוח וזה נמצא גם בגוים, אבל תורה היא בלב, וזה שייך רק בישראל. והנה יש חיבור בין המוח והלב וזה נקרא 'דרך', וזהו הפירוש אשר קרך בדרך, בדרך הידועה מהמוח אל הלב, כי עמלק ימח שמו רצה לעשות הפסק בין המוח והלב של ישראל, כדי לבטל מישראל כח התורה".

ענין זה מתאים להפליא לדברות קדשו של בעל ה"תניא" ב"תורה אור" (פרשת זכור): "וזהו לשון עמלק ע"ם מלך, שהוא בחינת מליקה וכריתת ממול העורף דקדושה, שהוא המכרית ומפסיק הקשר וההתחברות שבין הראש ומוחין להתפשטותם בלב". ויש לרמוז ענין זה במה שכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק" - ל"ך דייקא ראשי תיבות ל'ב כ'בד, שניתק את הלב והכבד מן המוח, שעל כך נאמר בהמשך הכתוב "אשר קרך בדרך", שמפסיק את אור התורה שבמוח, מלהמשיך בדרכו להשפיע על הלב ועל הכבד.

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו להבין איך הקב"ה הפר עצת בל"ק בלע"ם אותיות בב"ל עמלק, שביקש בלעם הרשע לקלל את ישראל כל"ם, שיעבדו את ה' מלמטה למעלה בבחינת כ'בד ל'ב מ'וח, כי כל רצונם שלא ישלוט אור התורה שבמוח על הלב והכבד, וכפי שכתבו התוספות הפך הקב"ה אותיות כל"ם לאותיות מל"ך, שיזכו ישראל להמליך את הקב"ה בבחינת מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד, ועל כך נאמר "ותרועת מלך בו", ולפי המבואר אנו זוכים לכך רק בזכות התורה המאירה את המוח לשלוט על הלב ועל הכבד, ובזכות זה נזכה שיתקיים בנו מקרא שכתוב "והיה ה' למלך על כל הארץ" במהרה בימינו אמן.

שיקרא מלך, כי אין מלך בלא עם, כי בכך רצה הקב"ה ללמדנו שתכלית הבריאה היא להמליך את הקב"ה בתואר "מלך" דוקא על ידי התורה, כי על ידי שהאדם עמל בתורה ומשיגה באור הפנימי שבמוח, מאיר אור התורה מפנימיות המוח גם על הלב ועל הכבד, כדי שנוכל לעבוד את ה' בג' בחינות מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד.

וזהו הענין שאנו מתפללים בברכת קריאת שמע (אהבת עולם): "והאר עינינו בתורתך [בבחינת אור התורה בהשגת הנשמה שבמוח], ודבק לבנו במצוותך [שהנשמה שבמוח תשלוט על הרוח שבלב], ויחד ללבנו לאהבה וליראה את שמך" [שהרוח שבלב תשפיע על הנפש שבכבד לקיים כל המצוות באהבה וביראה].

יומתק להבין בזה מה ששנינו בגמרא (גיטין כו.ב): "רב הונא ורב חסדא הוו יתבי, חליף ואזיל גניבא... אמר להו שלמא עלייכו מלכי, שלמא עלייכו מלכי, אמרו ליה מנא לך דרבנן איקרו מלכים, אמר להו דכתיב (משלי ח-טו) בי מלכים ימלוכו". לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שהחכמים עוסקים בתורה המאירה את המוח, כדי להאיר משם מלמעלה למטה על הלב והכבד, על כן נקראים מלכים שכן מל"ך נוטריקון מ'וח ל'ב כ'בד.

ב' קליפות בבל ועמלק בבחינת ראש להפסיק הקשר בין המוח ובין הלב והכבד

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר לפי זה הטעם שנתחברו שני הרשעים בל"ק בלע"ם שהם אותיות בב"ל עמלק, אשר כפי שמבאר הגר"א הצד השווה שבהם ששניהם בבחינת קליפת הראש, ולפי האמור הביאור בזה על פי מה שאמר החכם מכל אדם (קהלת ז-ד): "זה לעומת זה עשה האלקים".

לכן כמו שמצד הקדושה התורה הקדושה היא האור הגדול המאיר במוחו של איש ישראל העוסק בה, כדי שיוכל להשליט את המוח על הלב, והלב ישלוט על הכבד לקיים כל מצוות ה', כן מצד הקליפה בבל שהיא ראש הקליפה בבחינת "רישא דדהבא", מתנגדת שיעסקו ישראל בתורה ביודעה שעל ידי זה ישלוט המוח שבראש בבחינת מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד, ולכן סיבב הקב"ה שתלמוד בבלי נתגלה דוקא בבבל, כדי להכניע בעסק התורה את קליפת בבל שהיא ראש הקליפה.

בשכלו, והמושכל נתפס ומוקף ומלוּבש בתוך השכל שהשיגו והשכילו... דרך משל כשאדם מבין ומשיג איזו הלכה במשנה או בגמרא לאשורה על בוריה, הרי שכלו תופס ומקיף אותה... ולפי שבידיעת התורה, התורה מלוּבשת בנפש האדם ושכלו ומוקפת בתוכם, לכן נקראת בשם לחם ומזון הנפש.

כי כמו שהלחם הגשמי זן את הגוף כשמכניסו בתוכו וקרבו ממש, ונהפך שם להיות דם ובשר כבשרו, ואזי יחיה ויתקיים, כך בידיעת התורה והשגתה בנפש האדם שלומדה היטב בעיון שכלו, עד שנתפסת בשכלו ומתאחדת עמו והיו לאחדים, נעשה מזון לנפש וחיים בקרבה מחיי החיים אין סוף ברוך הוא המלוּבש בחכמתו ותורתו שבקרבה, וזהו שכתוב (תהלים מ-ט) ותורתך בתוך מעי".

לפי זה נראה ברור, כי על ידי העמל והיגיעה שהאדם מתייגע בהשגות התורה, מאירה התורה לא רק למוח שהוא משכן הנשמה, אלא מהמוח שבראש היא מאירה בתוך הלב משכן הרוח, ומהלב היא יורדת ומאירה גם בכבד משכן הנפש. מעתה ירווח לנו להבין מה שאומר הקב"ה לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין".

פירוש, הן אמת שבראתי את היצר הרע שמהפך את דעת האדם לפעול מלמטה למעלה בבחינת כל"ם - כ'בד ל'ב מ'וח, אולם בראתי לו תורה תבלין כי על ידי עסק התורה, זוכה האדם להאיר את אור התורה מלמעלה למטה, כי מקודם משיג האדם את אור התורה במוחו, ומשם היא מאירה בתוך הלב, ומהלב היא יורדת להאיר בתוך הכבד, נמצא כי התורה היא תבלין נפלא להילחם כנגד היצר הרע.

לפי זה יתבאר ביתר שאת מה שאמר דוד המלך (שם): "לעשות רצונך אלקי חפצתי ותורתך בתוך מעי", חפץ אני בשכל שבמוח וברצון שבלב לעשות את רצונך על ידי הנפש שבכבד, אולם הלא היצר הרע מהפך את הקערה על פיה לפעול מלמטה למעלה בבחינת כל"ם - כ'בד ל'ב מ'וח, על כן העצה על כך היא "ותורתך בתוך מעי", אני עוסק בתורה שמאירה מלמעלה למטה מהמוח עד לכבד שבתוך מעי, ועל ידי זה אני מסוגל להתגבר על היצר.

מעתה יאירו עינינו להבין מה עמקו מחשבות הקב"ה שנתיעץ עם התורה אם לברוא את העולם, ויעצה לו התורה לברוא את העולם כדי

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com